

Proizvođačke organizacije kao oblik udruživanja poljoprivrednih proizvođača

Gregurec, Andrea

Undergraduate thesis / Završni rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj:

**Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Agrobiotechnical Sciences Osijek /
Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Fakultet agrobiotehničkih znanosti Osijek**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:151:135358>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-09-13**

Sveučilište Josipa Jurja
Strossmayera u Osijeku

**Fakultet
agrobiotehničkih
znanosti Osijek**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Faculty of Agrobiotechnical
Sciences Osijek - Repository of the Faculty of
Agrobiotechnical Sciences Osijek](#)

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA
FAKULTET AGROBIOTEHNIČKIH ZNANOSTI OSIJEK

Andrea Gregurec

Preddiplomski sveučilišni studij Poljoprivreda

Smjer Agroekonomika

**Proizvođačke organizacije kao oblik udruživanja
poljoprivrednih proizvođača**

Završni rad

Osijek, 2019.

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA
FAKULTET AGROBIOTEHNIČKIH ZNANOSTI OSIJEK

Andrea Gregurec

Preddiplomski sveučilišni studij Poljoprivreda

Smjer Agroekonomika

**Proizvođačke organizacije kao oblik udruživanja
poljoprivrednih proizvođača**

Završni rad

Povjerenstvo za ocjenu i obranu završnog rada:

1. Prof.dr.sc. Ljubica Ranogajec, mentor
2. Prof.dr.sc. Jadranka Deže, član
3. Prof.dr.sc. Tihana Sudarić, član

Osijek, 2019.

TEMELJNA DOKUMENTACIJSKA KARTICA

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Fakultet Agrobiotehničkih znanosti Osijek
Preddipomski sveučilišni studij Poljoprivreda, smjer Agroekonomika

Završni rad

Andrea Gregurec

Proizvođačke organizacije kao oblik udruživanja poljoprivrednih proizvođača

Sažetak:

Proizvođačke organizacije uvelike mogu pospješiti rad poljoprivrednika. To se posebno odnosi na društva u kojima prevladavaju mala obiteljska gospodarstva. U Hrvatskoj mala poljoprivredna obiteljska gospodarstva čine većinski dio poljoprivredne proizvodnje. Međutim, proizvođačke organizacije tek su unatrag nekoliko godina počele dobivati na važnosti. One jačaju konkurentnost poljoprivrednika na tržištu te omogućuju poljoprivrednicima jednostavniji pristup novčanim sredstvima, informacijama, europskom tržištu i dr. Zato je važno da se prepoznaju proizvođačke organizacije kao bitan čimbenik daljnjeg razvoja poljoprivrede u Hrvatskoj.

Ključne riječi: poljoprivreda, obiteljska gospodarstva, proizvođačke organizacije, udruživanje, tržište

20 stranica, 4 tablice, 7 slika, 16 literaturnih navoda

Završni rad je pohranjen: u Knjižnici Agrobiotehničkog fakulteta u Osijeku i u digitalnom repozitoriju završnih i diplomskih radova Agrobiotehničkog fakulteta u Osijeku.

BASIC DOCUMENTATION CARD

Josip Juraj Strossmayer University of Osijek
Faculty of Agricultural Biotechnology Science Osijek
Undergraduate University study Agriculture, course Agroeconomics

BSc Thesis

Andrea Gregurec

Producer organizations as a form of association of agricultural producers

Summary:

Producer organizations can greatly enhance the work of farmers. This particularly applies to societies where small family farms prevail. In Croatia, small agricultural family farms account for most of the agricultural production. However, manufacturing organizations have just begun to gain importance for a few years back. They strengthen the competitiveness of farmers on the market and allow farmers easier access to money, information, the European market etc. So it is important to recognize producer organizations as an important factor for further agricultural development in Croatia.

Keywords: agriculture, family farms, producer organizations, association, market

20 pages, 4 tables, 7 figures, 16 references

BSc Thesis is archived in Library of Faculty of Agricultural Biotechnology Science Osijek and in digital repository of Faculty of Agrobiotechnical Science Osijek.

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. MATERIJAL I METODE	2
3. REZULTATI I RASPRAVA	3
3.1. Učinak povezivanja u poljoprivredi	4
3.2. Proizvođačke organizacije	5
3.3. Pravni okvir	6
3.4. Priznavanje proizvođačkih organizacija	7
3.5. Priznate proizvođačke organizacije u Hrvatskoj	10
3.5.1. Priznate proizvođačke organizacije u biljnoj proizvodnji.....	11
3.5.2. Priznate proizvođačke organizacije u sektoru mlijeka i mliječnih proizvoda	12
3.5.3. Ostale priznate proizvođačke organizacije u Hrvatskoj.....	13
3.6. Potpore proizvođačkim organizacijama	13
3.7. Značajke udruživanja u Hrvatskoj	16
4. ZAKLJUČAK	18
5. POPIS LITERATURE	19

1. UVOD

Udruživanje poljoprivrednih proizvođača oduvijek je bio, a tako je i danas iznimno važan čimbenik konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje u brojnim državama. To se posebno odnosi na države u kojima u poljoprivredi prevladavaju mala obiteljska gospodarstva. Udruživanjem se jača ekonomska pozicija proizvođača, ali se isto tako poljoprivrednicima omogućuje kvalitetniji pristup radu, informacijama i tržišnom nastupanju. Udruženi poljoprivredni proizvođači, kroz pravni oblik koji su izabrali mogu prihvaćati kriterije isto tako i udovoljavati zahtjevima kao i postavljati te realizirati ciljeve koje od njih traži formiranje proizvođačkih grupa koje imaju obvezu pretvaranja u proizvođačku organizaciju nakon pet godina.

Jedan od oblika udruživanja u poljoprivredi je udruživanje u proizvođačke organizacije. Danas su proizvođačke organizacije iznimno aktualne u državama Europske unije dok su u Hrvatskoj tek u novije vrijeme dobile na važnosti.

Cilj ovog rada je je opisati tehničko-tehnološke, ekonomske i pravne pretpostavke te obilježja proizvođačkih organizacija kao oblika udruživanja poljoprivrednih proizvođača u Hrvatskoj.

2. MATERIJAL I METODE

Pri pisanju rada korištena je znanstvena i stručna literatura u dijelu koji teorijski opisuje mogućnosti i oblike udruživanja te definira pojam proizvođačkih organizacija. Potom, korišteni su referentni web izvori čiji sadržaj se odnosi na predmetnu tematiku.

Pri pisanju rada primijenjene su metode analize, sinteze i komparacije. Za sveobuhvatan pregled proizvođačkih organizacija načinjena je SWOT analiza koja prikazuje unutarnje i vanjsko stanje unutar organizacija.

3. REZULTATI I RASPRAVA

Strategija o zajedničkoj poljoprivrednoj politici dio je Rimskog ugovora iz 1957. godine. Tada se šest država osnivača Europske ekonomske zajednice (EEZ) dogovorilo o potrebi uvođenja zajedničke poljoprivredne politike, a s ciljem osiguranja održive proizvodnje hrane, održivog upravljanja prirodnim resursima, ali i postizanja ravnoteže u razvoju svih regionalnih cjelina unutar država članica. (<https://gospodarski.hr/uncategorized/udruzivanje-poljoprivrednika/>)

Treba istaknuti kako je zajednička poljoprivredna politika najslabija od svih ekonomskih politika Europske unije pa je stoga i najznačajnije područje na kojem djeluju institucije Europske unije. U tom kontekstu Europski parlament je odobrio i višegodišnji proračun Europske unije za razdoblje od 2014. do 2020. godine u iznosu od 960 milijardi eura. Udio koji odlazi na zajedničku poljoprivrednu politiku je 38,9 % od navedenog iznosa. (<http://www.gospodarski.hr/Publication/2013/23-24/udruivanje-poljoprivrednika/7909#.XPaEj7ixW1g>)

Da bi se ispunili ciljevi kao i proračun zajedničke poljoprivredne politike formiran je pravni okvir koji je Europska unija predložila poljoprivrednim proizvođačima u određenim sektorima poljoprivredne proizvodnje u kontekstu proizvođačkih organizacija i grupa. Bespovratna sredstva iz europskog proračuna omogućeno nam je ispunjavanjem postavljenih ciljeva i zadovoljavanjem kriterija.

Sve nas to upućuje na činjenicu da se tako može osigurati stabilan razvoj, bezbolnije udovoljavanje sve većim prohtjevima zahtjevnog tržišta, kvalitetni instrumenti i mehanizmi za prevladavanje kriznih situacija. Na samom početku pravni je okvir omogućavao formiranje samo proizvođačkih organizacija, ali s proširenjem Europske unije uvidjelo se da je taj okvir prezahtjevan i dobrim dijelom neostvariv za poljoprivredne proizvođače u zemljama bivšeg istočnog bloka. Iz navedenog razloga ponuđen je i prijelazni oblik u obliku proizvođačkih grupa koje su se trebale u roku od 5 godina preoblikovati u proizvođačku organizaciju. (<https://gospodarski.hr/uncategorized/udruzivanje-poljoprivrednika/>)

Stara pouka o udruživanju iz narodne priče, pomalo je zaboravljena, no na zahtjevnom europskom tržištu, hrvatski poljoprivrednici trebat će udružiti snage kako bi se mogli othrvati konkurenciji europskih poljoprivrednika

Slika 1. Udruženi poljoprivredni proizvođači

Izvor: <http://www.gospodarski.hr/Publication/2013/23-24/udruivanje-poljoprivrednika/7909#.XPaEj7ixW1g>

3.1. Učinak povezivanja u poljoprivredi

U agrarnoj strukturi najviše se ističu obiteljska poljoprivredna gospodarstva te su ona vlasnici 64% poljoprivrednog zemljišta i 80% stočnog fonda. Oživljavanje ruralnih gospodarstava ovisit će znatno o povećanju konkurentnosti poljoprivrede. Zbog neorganiziranosti, nestandardiziranosti te usitnjenosti hrvatske poljoprivredne proizvodnje, veću pozornost treba posvetiti proizvođačkim organizacijama koje obavljaju poslove prilagođene zahtjevima tržišta, zajedničkog marketing proizvoda i uspostavi zajedničkih pravila o proizvodnim informacijama. (<https://gospodarski.hr/uncategorized/udruzivanje-poljoprivrednika/>)

U organizaciji otkupa voća i povrća možemo sa sigurnošću reći da proizvođačke organizacije imaju jako veliku ulogu. Kako bi postigli veću učinkovitost poslovnog povezivanja i radi razvoja trebalo bi educirati stručni i menadžerski kadar, informatizirati poslovno povezivanje u poljoprivredi, bolje ga promovirati, donijeti strategiju s razradom sustavnih mjera te razraditi dugoročne programe međusektorske povezanosti obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava. (<http://www.glas-slavonije.hr/401669/7/Udruzivanje-poljoprivrednikacini-ih-konkurentnijima-na-trzistu>)

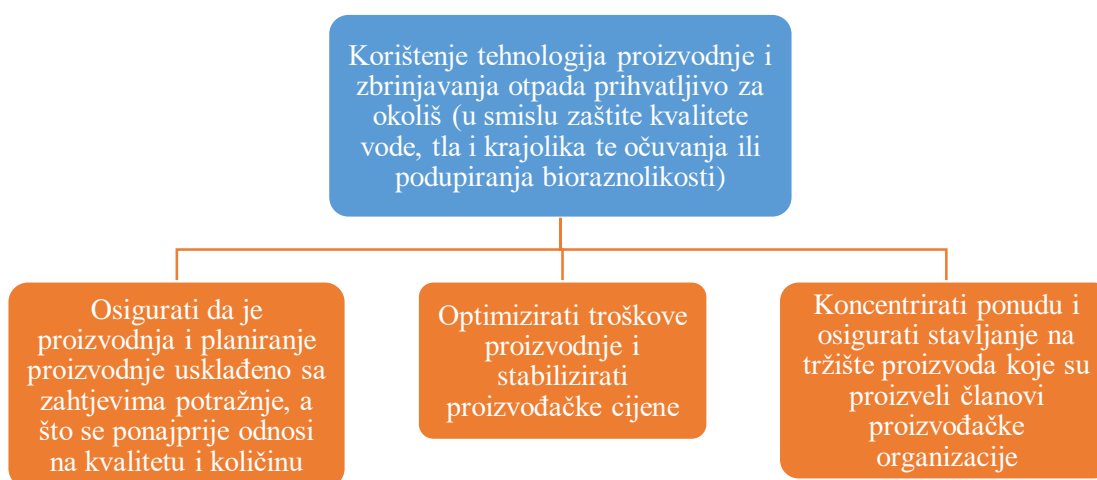
Nakon ulaska Hrvatske u Europsku uniju hrvatski poljoprivrednici našli su se među konkurencijom s visoko subvencioniranim proizvođačima Europske unije. Riječ je o velikom jedinstvenom tržištu koje nema nikakve trgovinske zapreke. Iz navedenog razloga

treba posvetiti veću pažnju korištenju mogućnosti koje pruža zajednička poljoprivredna politika Europske unije.

3.2. Proizvođačke organizacije

Pravilnik o proizvođačkim organizacijama u sektoru voća i povrća navodi način i uvjete prethodnog priznavanja proizvođačkih grupa, priznavanja proizvođačkih organizacija, udruženja proizvođačkih organizacija i sektorskih organizacija. Ovim Pravilnikom propisan je način izvještavanja, uvjeti i način provedbe posebnih mjera pomoći u sektoru voća i povrća, inspeksijski nadzor i druga prava, obveze i odgovornosti sudionika u navedenom sektoru. Također, Pravilnik navodi što su proizvođačke organizacije, a što su proizvođačke grupe. (Pravilnik o proizvođačkim organizacijama u sektoru voća i povrća, NN/ 4/10, 120/10)

Proizvođačka organizacija se osniva na inicijativu proizvođača te se radi o organizaciji proizvođača jednog ili više proizvoda koji su namijenjeni isključivo preradi čiji su ciljevi prikazani slikom 2.

Slika 2. Ciljevi proizvođačkih organizacija

Proizvođačka grupa je pravna osoba ili jasno definiran dio pravne osobe koji je osnovan na inicijativu proizvođača koji uzgajaju ili proizvode jedan ili više proizvoda i/ili takvih

proizvoda namijenjenih isključivo preradi s ciljem da bude priznata kao proizvođačka organizacija.

U Republici Hrvatskoj proizvođačke organizacije se ubrajaju među prave subjekte ili među jasno definiran dio pravog subjekta. Proizvođačke organizacije provode jedan ili više od navedenih ciljeva: osiguravanje da je proizvodnja planirana i prilagođena potražnji, stavljanje na tržište proizvoda vlastitih članova, optimiziranje troškova proizvodnje, provođenje istraživanja o održivim metodama proizvodnje, praksa koje poštuju dobrobit životinja, upravljanje nusproizvodima (posebno otpadom) da bi se zaštitila kvaliteta vode, tla i okoliša, ublažavanje klimatskih promjena... (Potpora za početak rada proizvođačkih organizacija, <https://www.apprrr.hr/proizvođačke-organizacije/>)

3.3. Pravni okvir

Proizvođačke organizacije pravno su uređene Pravilnikom o priznavanju i potporama za proizvođačke organizacije te se njime definiraju uvjeti za priznavanje proizvođačkih organizacija, udruženja proizvođačkih organizacija te uvjeti za dodjelu državne potpore za početak rada proizvođačkih organizacija. Prema njemu, proizvođač je fizička ili pravna osoba ili skupina fizičkih ili pravnih osoba koje obavljaju poljoprivrednu djelatnost na poljoprivrednom gospodarstvu u Europskoj uniji. (Pravilnik o priznavanju i potporama za /proizvođačke organizacije, Narodne novine br. 81/15, 97/15, 100/15, 101/15, 124/15, 88/16)

Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo (OPG)

Obrt registriran za obavljanje poljoprivredne djelatnosti

Trgovačko društvo ili zadruga registrirana za obavljanje poljoprivredne djelatnosti

Slika 3. Organizacijski oblici u poljoprivredi

Isti Pravilnik navodi da je proizvođač član proizvođač koji je član proizvođačke organizacije ili udruženja proizvođačkih organizacija dok je član neproizvođač fizička ili pravna osoba koja je član proizvođačke organizacije, a ne obavlja djelatnost proizvodnje poljoprivrednih proizvoda. Primarna poljoprivredna proizvodnja je proizvodnja proizvoda iz tla ili stočarstva bez obavljanja dodatnih radnji kojima bi se promijenila priroda tih

proizvoda. Prerada poljoprivrednih proizvoda podrazumijeva svako djelovanje na poljoprivrednom proizvodu čiji je rezultat proizvod koji je i sam poljoprivredni proizvod. (Pravilnik o priznavanju i potporama za /proizvođačke organizacije, Narodne novine br. 81/15, 97/15, 100/15, 101/15, 124/15, 88/16)

Osim navedeno, pravni okvir unutar kojeg djeluju proizvođačke organizacije u Hrvatskoj uključuje i slijedeće zakonske regulative: Zakon o uređenju tržišta poljoprivrednih proizvoda, Uredbu o potporama proizvođačkim organizacijama u sektoru voća i povrća, Pravilnik o upisu u upisnik trgovaca voćem i povrćem, Pravilnik o tržišnim standardima za voće i povrće, Pravilnik o proizvođačkim organizacijama u sektoru voća i povrća. (Herman, G. (2016) Proizvođačke organizacije u poljoprivredi, završni rad, Osijek: Sveučilište u Osijeku)

3.4. Priznavanje proizvođačkih organizacija

Da bi se priznala proizvođačka organizacija, potrebno je Ministarstvu poljoprivrede dostaviti Zahtjev za priznavanje proizvođačke organizacije te priložiti dokaz da:

- Ima minimalan broj članova i/ili pokriva minimalni obujam ili minimalnu vrijednost utržive proizvodnje
- Može pravilno obavljati svoje aktivnosti i tijekom određenog razdoblja i u pogledu učinkovitosti, pružanja ljudske, materijalne i tehničke podrške svojim članovima te prema potrebi koncentriranja ponude
- Ispunjava druge definirane uvjete
- Ima propisani statut.

(Pravilnik o priznavanju potporama za početak rada proizvođačkih organizacija, Narodne novine broj 30/2015)

Tablica 1. Broj članova i vrijednost utržive proizvodnje

Sektor	Minimalni broj članova	Minimalna vrijednost obujam utržive proizvodnje
Voće i povrće	7	3.000.000 kn
Prerađeni proizvodi voća i povrća		3.000.000 kn
Šećer		3.000.000 kn ili 10.000 t / 200 ha
Žitarice		3.000.000 kn ili 3.000 t / 600 ha
Lan i konoplja		3.000.000 kn 250 t / 300 ha
Vino		3.000.000 kn ili 530 t / 90 ha
Duhan		3.000.000 kn 300 t / 150 ha
Maslinovo ulje i stolne masline		3.000.000 kn ili 50 t / 150 ha
Govedina i teletina		500 kom
Mlijeko i mliječni proizvodi		3.000.000 kg
Svinjetina		4.000 kom
Ovčetina i kozletina		1.500 kom
Jaja		20.000 kokoši nesilica
Meso peradi		80.000 brojlera
Pčelarski proizvodi		1.500 košnica
Ostali proizvodi		3.000.000 kn

Izvor: Autor prema Pravilniku o priznavanju i potporama za proizvođačke organizacije

Svaka proizvođačka organizacija od svojih članova zahtijeva određene aktivnosti i primjenu pravila koja se odnose na slijedeće:

- primjena pravila koja je proizvođačka organizacija donijela vezana uz izvještavanje o proizvodnji, trženju i zaštiti okoliša
- članovi proizvođačkih organizacija mogu biti samo u jednoj organizaciji za pojedini proizvod na gospodarstvu, osim kada poljoprivrednici imaju dvije različite proizvodne jedinice smještene na različitim zemljopisnim područjima
- pružanje informacije koje proizvođačka organizacija traži za potrebe statistike.

Priznate proizvođačke organizacije mogu bilo koju svoju djelatnost, osim proizvodnje, povjeriti vanjskim suradnicima, uključujući društva kćeri, pod uvjetom da je proizvođačka organizacija odgovorna za provođenje tih djelatnosti i nadzor poslovnog dogovora za provođenje djelatnosti. (<https://oblica.fullbusiness.com/public/uploads/ckeditor/user/2317/Proizvodjacke-organizacijeprezentacija.pdf>)

Slika 4. Nadležna tijela proizvođačke organizacije

Tablica 2. Primjer zahtjeva za priznavanje proizvođačkih organizacija

Podaci o podnosiocu zahtjeva	
Naziv pravnog subjekta	
Adresa sjedišta pravnog subjekta (ulica, kućni broj, poštanski broj i mjesto)	
Telefonski broj i broj faksa	
E-mail adresa	
Županija	
Pravni oblik	
Ime, prezime i svojstvo osobe ovlaštene za zastupanje	
OIB odgovorne osobe u pravnom subjektu	
Datum osnivanja	
Minimalni broj članova	
Minimalna vrijednost utržive proizvodnje ili minimalan obujam proizvodnje	
Naziv banke i IBAN	

Proizvod(i) za koji se traži priznavanje	
Naziv proizvoda za koji/i se traži priznavanje	Namjena
	Prodaja u svježem stanju ☐
	Prerada ☐
	Prodaja u svježem stanju ☐
	Prerada ☐
	Prodaja u svježem stanju ☐
	Prerada ☐

Minimalni uvjeti za priznavanje		
Broj članova		
Vrijednost utržive proizvodnje		
Godina *	Količina utržene proizvodnje (t) **	Vrijednost utržene proizvodnje (kn) ***
Obim proizvodnje		
Količina proizvodnje (t)****	Površina (ha)	Broj grla stoke (komada)

*Godina * tri godine koje prethode godini u kojoj se podnosi zahtjev*

*Količina utržive proizvodnje (t) ** količina prodanog proizvoda u tonama u određenoj godini*

*Vrijednost utržene proizvodnje (HRK) *** ukupni promet proizvoda za koji se traži priznavanje*

*Količina proizvodnje (t) **** količina proizvoda u tonama u određenoj godini*

Izvor: prilagodba autora prema Pravilniku o proznavanju i potporama za početak rada proizvođačkih organizacija

3.5. Priznate proizvođačke organizacije u Hrvatskoj

Ministarstvo poljoprivrede ističe da je stupanj organizacije proizvođača u svim sektorima i vrlo nizak te svih 15 priznatih proizvođačkih organizacija još uvijek nemaju značajniju pregovaračku snagu na tržištu. Deset priznatih proizvođačkih organizacija priznato je u

posljednje dvije godine. (<https://www.apprrr.hr/za-proizvodacke-grupe-i-organizacije-25-milijuna-kuna-natjecaj-otvoren-do-kraja-veljace/>)

3.5.1. *Priznate proizvođačke organizacije u biljnoj proizvodnji*

U sektoru biljne proizvodnje nijedna proizvođačka organizacija ne djeluje na nacionalnoj razini. Većinom se proizvođačke organizacije sastoje od proizvođača iz jedne ili nekoliko županija. Sve priznate proizvođačke organizacije u biljnoj proizvodnji smještene su u kontinentalnom dijelu Hrvatske. Prva priznata proizvođačka organizacija za voće i povrće bila je Zagrebački voćnjaci koja je počela djelovati 2014. godine. Danas su u Hrvatskoj u sektoru voća i povrća, osim proizvođačke organizacije Zagrebački voćnjaci, priznate i proizvođačke organizacije Gomolava jabuka i ECO gospodarstva Slavonije, a podaci o njima prikazani su u Tablici 3. (<https://www.agrobiz.hr/agrovijesti/u-posljednje-dvije-godine-priznato-10-novih-proizvo-ackih-organizacija-10868>)

Tablica 3: Priznate proizvođačke organizacije u sektoru voća i povrća u Hrvatskoj

Naziv pravnog subjekta	Zagrebački voćnjaci	Gomolava jabuka	ECO gospodarstva Slavonije
Priznata	2014.godine	2015.godine	2016.godine
Proizvod	Jabuka, kruška, breskva, šljiva, jagoda	Jabuka	Jabuka, kruška, šljiva, višnja, breskva, marelica, orah, mrkva, luk, cikla
Županija	Zagrebačka	Grad Zagreb	Osječko- baranjska
Pravni oblik	Poljoprivredna zadruga	Poljoprivredna zadruga	D.o.o.
Broj članova	21	19	10
Vrijednost utržive proizvodnje	8.617.317,87 kn	5.657.068,00 kn	8.478.000,00 kn

Izvor: <https://repozitorij.fazos.hr/islandora/object/pfos:879/preview>

Proizvođačka organizacija Zagrebački voćnjaci broji 21 člana te djeluje na području Zagrebačke županije. Djeluje kao poljoprivredna zadruga. PZ Gomolava jabuka ima 19 članova te djeluje na području Grada Zagreba. Svoje proizvode plasira na hrvatsko i inozemno tržište. ECO gospodarstva Slavonije djeluju na području Osječko-baranjske županije te broje deset članova. Proizvođačka organizacija radi kao društvo s ograničenom

odgovornošću. (<https://www.veemee.eu/proizvodac/pz-zagrebacki-vocnjaci/>, PZ Gomolava jabuka, https://www.facebook.com/pg/GomolavaJabuka/about/?ref=page_internal)

Uredba o potporama proizvođačkim organizacijama u sektoru voća i povrća donesena je na temelju Zakona o uređenju tržišta poljoprivrednih proizvoda. Njome se propisuju uvjeti i način provedbe mjera uređenja tržišta u sektoru voća i povrća, koji se odnose na sustav posebnih pomoći u vidu potpora proizvođačkim organizacijama i potpora financiranju njihovih operativnih fondova i operativnih programa. (Uredba o potporama proizvođačkim organizacijama u sektoru voća i povrća, NN 70/10)

3.5.2. *Priznate proizvođačke organizacije u sektoru mlijeka i mliječnih proizvoda*

U sektoru mljekarstva priznate su slijedeće proizvođačke organizacije: Proizvođačka organizacija Udruga mljekara Drava-Sava, Novo Virje, Uzgojno-poslovno obrazovni centar Simentalac, Kutjevo, Proizvođačka organizacija Mliječni put Hrvatske Virovitica i Proizvođačka organizacija Udruga proizvođača mlijeka Međimurje (Tablica 4). (<http://www.glas-slavonije.hr/370673/7/Jedino-vocari-zasad-imaju-koristi-od-udruzivanja-u-proizvodjacke-organizacije>)

Tablica 4: Priznate proizvođačke organizacije u sektoru mlijeka i mliječnih proizvoda

Naziv pravnog subjekta	Proizvođačka organizacija udruga mljekara Drava Sava	Poljoprivredna zadruga uzgojno poslovno obrazovni centar Simentalac	Proizvođačka organizacija Mliječni put Hrvatske	Proizvođačka organizacija Udruga proizvođača mlijeka Međimurje
Priznata	2014.godine	2015.godine	2016.godine	2018.godine
Proizvod	Mlijeko	Mlijeko i mliječni proizvodi	Mlijeko	Mlijeko
Županija	Koprivničko-križevačka	Požeško-slavonska	Virovitičko-podravska	Međimurska županija
Pravni oblik	Udruga	Poljoprivredna zadruga	Udurga	Udruga
Broj članova	189	26	26	11
Obujam proizvodnje članova	15.712.472 kg	5.700.000 kg	9.379.723 kg	5.000.000 kg

Izvor: <https://repozitorij.fazos.hr/islandora/object/pfos:879/preview>

Proizvođačka organizacija udruga mljekara Drava-Sava ima najviše članova među proizvođačkim organizacijama u sektoru mlijeka i mliječnih proizvoda. Najmanji broj članova ima Proizvođačka organizacija Udruga proizvođača mlijeka Međimurje koja je ujedno i najmlađa proizvođačka organizacija u sektoru mlijeka i mliječnih proizvoda u Hrvatskoj. (<https://www.mnovine.hr/medimurje/11-medimurskih-mljekara-udruzilo-se-u-proizvodacku-organizaciju/>)

3.5.3. Ostale priznate proizvođačke organizacije u Hrvatskoj

Jedna priznata proizvođačka organizacija je u sektoru govedine i teletine - Udruga Savez uzgajivača simentalnog goveda Zagrebačke županije, jedna u sektoru pčelarskih proizvoda - Udruga klaster pčelara Podravina Đurđevac, a jedna je u sektoru mesa peradi - Domaći brojlerski uzgajivači, Okučani. Također, dvije priznate proizvođačke organizacije su u sektoru svinjetine - Poljoprivredna zadruga Slavonski svinjogojac, Đakovo i Zadruga proizvođača prasadi i tovljenika Svinja za zdravlje, Borovo. (<http://www.glas-slavonije.hr/370673/7/Jedino-vocari-zasad-imaju-koristi-od-udruzivanja-u-proizvodjacke-organizacije>)

3.6. Potpore proizvođačkim organizacijama

Pravilnik o priznavanju i potporama za početak rada proizvođačkih organizacija navodi da se priznatim proizvođačkim organizacijama mogu dodijeliti potpore iz:

- Državnog proračuna Republike Hrvatske u skladu s člankom 19. Uredbe Komisije (EU) broj 702/2014
- Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj, u skladu s člankom 27. Uredbe (EU) broj 1305/2013.

Proizvođačkim organizacijama koje su osnovali proizvođači u sektoru voća i povrća može se dodijeliti i potpora iz Europskog poljoprivrednog fonda za jamstva, u skladu s Uredbom (EU) 1308/2013. (Pravilnik o priznavanju i potporama za početak rada proizvođačkih organizacija, 81/15)

Potpore iz Državnog proračuna Republike Hrvatske za početak rada proizvođačke organizacije može se dodijeliti proizvođačkoj organizaciji koju je nadležno Ministarstvo priznalo i odobrilo joj je poslovni plan.

Za potporu su prihvatljivi:

- najam prostora
- nabava uredske opreme, uključujući računalni hardver i softver
- plaća administrativnog osoblja
- režije

Slika 5. Sadržaj poslovnog plana

Ako se kupi prostor, prihvatljivi troškovi ograničeni su na troškove najma tog prostora po tržišnim cijenama. Prilikom dostavljanja poslovnog plana proizvođačka organizacija treba dostaviti i prikaz troškova za svaku nabavu opreme, plaću, najam i uslugu. Prikaz mora biti u obliku tablice, a iznos troškova mora biti izražen u hrvatskim kunama. (Pravilnik o priznavanju i potporama za početak rada proizvođačkih organizacija, 81/15)

Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju radi provjeru iznosa troškova u dostavljenim prikazima troškova na način da ih uspoređuje s referentnim iznosima koje je odredila. Ako su iznosi iz dostavljenih prikaza troškova viši od referentnih, Agencija za plaćanje umanjuje iznos potpore, a ako su iznosi niži od referentnih, prihvaća se iznos iz ponude. Intenzitet potpore ograničen je na 100% prihvatljivih troškova.

Kako bi potaknuli proizvođače da krenu u postupak osnivanja proizvođačkih organizacija, Europska unija preko Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj potiče osnivanje i administrativno vođenje proizvođačkih organizacija. Godišnji iznos potpore najviše iznosi 750.000,00 kuna, a to znači da u periodu od pet godina, koliko najduže iznosi period sufinanciranja za ovu vrstu potpore, proizvođačke organizacije mogu ostvariti potporu do najviše 3.500.000,00 kuna. (<https://www.agroklub.com/financiranje/proizvodackim-organizacijama-88-milijuna-eura/30349/>)

PRVA RATA- 10% od godišnje vrijednosti utržene proizvodnje, ali ne više od 750.000,00 kn

DRUGA RATA- 9 % od godišnje vrijednosti utržene proizvodnje, ali ne više od 750.000,00 kn

TREĆA RATA- 8% od godišnje vrijednosti utržene proizvodnje, ali ne više od 750.000,00 kn

ČETVRTA RATA- 7% od godišnje vrijednosti utržene proizvodnje, ali ne više od 750.000,00 kn

PETA RATA- 6% od godišnje vrijednosti utržene proizvodnje, ali ne više od 750.000,00 kn

Slika 6. Iznos potpore u skladu s godišnjom vrijednosti utržene proizvodnje

Izvor:(<https://www.agroklub.com/financiranje/proizvodackim-organizacijama-88-milijuna-eura/30349/>)

3.7.Značajke udruživanja u Hrvatskoj

Udruživanjem povećava se konkurentnost, podiže se kvaliteta proizvoda i usvaja se dobra poljoprivredna praksa u području zaštite okoliša. Bitno je da sami proizvođači prepoznaju svoj interes u udruživanju u proizvođačku organizaciju. Osnovni cilj osnivanja proizvođačkih organizacija trebao bi biti zajedničko trženje poljoprivrednih proizvoda, a za to je potrebno imati osnovne uvjete, kao što su hladnjače i skladišni prostor gdje će se čuvati i pakirati roba. Motiv osnivanja nikako ne bi trebao biti to što se dobiva besplatni upravitelj i tajnica. Navedeno ne bi trebalo biti osnovni motiv, već korist. Proizvođačkim organizacijama je potrebno tržište i prodaja. (Proizvođačkim organizacijama 8,8 milijuna kuna, <https://www.agroklub.com/financiranje/proizvodackim-organizacijama-88-milijuna-eura/30349/>)

Riječ je o dobroj mjeri, ali se ona u Hrvatskoj ne koristi onako kako je to postavila Europska unija jer u Hrvatskoj ima slučajeve da veletrgovci prisilno udružuju svoje kooperante. Tako podaci govore da od proizvođačkih organizacija u Hrvatskoj za sada jedino voćari imaju koristi i to oni s područja Zagrebačke županije. Za razliku od voćara, nikakav pomak nisu ostvarile mljekarske proizvođačke organizacije, tj. oni jedini nisu imali nikakav utjecaj na trženje i ostvarivanje boljih uvjeta i otkupnih cijena mlijeka. (<http://www.glas-slavonije.hr/370673/7/Jedino-vocari-zasad-imaju-koristi-od-udruzivanja-u-proizvodjacke-organizacije>)

U Hrvatskoj je potrebno udruživanje poljoprivrednih proizvođača te se time na ovom području prati trend drugih država Europske unije također je formiran novi oblik koji nije dovoljno razrađen i utemeljen na već postojećoj praksi. Stoga je nužno strukturno riješiti probleme te u dogovoru s institucijama koje godinama prate rad zadruga pronaći rješenje za bolje i učinkovitije funkcioniranje udruženih sustava poljoprivrednih proizvođača. Hrvatsko zadrugarstvo, kroz koje se stvaraju i promiču domaći visokokvalitetni proizvodi te čuva tradicija proizvodnje, mora opstati i postati nosač prepoznatljivosti poljoprivredne proizvodnje u Hrvatskoj, ali i šire. (<http://www.glas-slavonije.hr/370673/7/Jedino-vocari-zasad-imaju-koristi-od-udruzivanja-u-proizvodjacke-organizacije>)

Model proizvođačke organizacije može i ne mora zaživjeti u Hrvatskoj. Stručnjaci podržavaju princip funkcioniranja zadruga te smatraju kako se u postojeće treba uključiti još proizvođača jer samo udruživanjem i prenošenjem znanja može se i mora se ići dalje.

SWOT analiza omogućuje utvrđivanje snaga i slabosti te prilika i prijetnja za neko područje. Tako se može izraditi i SWOT analiza za proizvođačke organizacije. Ona prikazuje unutarnje i vanjsko stanje unutar ovih organizacija.

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> - Jača tržišna pozicija - Cirkuliranje informacija - Tehnološka podrška - Zajednički marketing - Rad na kvaliteti - Kvalitetni proizvodi 	<ul style="list-style-type: none"> - Nedovoljno znanja o upravljanju - Nedovoljno znanja o mogućnostima financiranja - Nedovoljno poznavanje europskog tržišta
PRILIKE	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> - Fondovi Europske unije - Tržište Europske unije - Subvencije i potpore države - Brendiranje proizvoda 	<ul style="list-style-type: none"> - Proizvođačke organizacije iz Europske unije - Nedovoljno razrađeno područje u Republici Hrvatskoj

Slika 7. SWOT analiza

Izvor: Izrada autora

4. ZAKLJUČAK

Hrvatska ima velike mogućnosti za razvoj poljoprivrede utemeljene na ekološkim principima. Navedena činjenica je iznimno važna jer hrvatski poljoprivredni proizvodi mogu biti konkurentni na tržištu upravo na razini kvalitete. Stoga se javlja velika potreba za razvojem sustava koji hrvatsku poljoprivredu mogu učiniti održivom.

Dosadašnji razvoj još uvijek nije zadovoljavajući, a na to upućuje i činjenica da se tek unatrag nekoliko godina pridaje važnost proizvođačkim organizacijama. S druge strane, u Europskoj uniji ovaj sustav je iznimno razvijen te su europski poljoprivredni proizvođači na taj način zauzeli bitno mjesto na tržištu dok hrvatski poljoprivredni proizvođači tek to moraju učiniti.

U današnje vrijeme postoji puno prednosti koje se dobiju udruživanjem u proizvođačke organizacije te bi trebalo više obaviještavati i poticati poljoprivrednike da se odluče napraviti novi korak u svojem poslovanju.

5. POPIS LITERATURE

1. Herman, G. (2016) Proizvođačke organizacije u poljoprivredi, završni rad, Osijek: Sveučilište u Osijeku (24.6.2019.)
2. Jedino voćari za sada imaju koristi od udruženja u proizvođačke organizacije, <http://www.glas-slavonije.hr/370673/7/Jedino-vocari-zasad-imaju-koristi-od-udruzivanja-u-proizvodjacke-organizacije> (24.6.2019.)
3. Potpora za početak rada proizvođačkih organizacija, <https://www.apprrr.hr/proizvodacke-organizacije/> (23.6.2019.)
4. Proizvođačke organizacije, <https://oblica.fullbusiness.com/public/uploads/ckeditor/user/2317/Proizvodjacke-organizacije-prezentacija.pdf> (24.6.2019.)
5. Proizvođačke organizacije, http://www.zagreboliveinstitute.hr/upload_data/site_files/proizvodacke-organizacije_zmi.pdf (26.6.2019.)
6. Proizvođačkim organizacijama 8,8 milijuna kuna, <https://www.agroklub.com/financiranje/proizvodackim-organizacijama-88-milijuna-eura/30349/> (23.6.2019.)
7. Pravilnik o proizvođačkim organizacijama u sektoru voća i povrća, NN 4/10, 120/10, https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2010_01_4_108.html, https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2010_10_120_3119.html (25.6.2019.)
8. Pravilnik o priznavanju i potporama za proizvođačke organizacije, Narodne novine br. 81/15, 97/15, 100/15, 101/15, 124/15, 88/16
9. PZ Zagrebački voćnjaci, <https://www.veemee.eu/proizvodac/pz-zagrebacki-vocnjaci/> (23.6.2019.)
10. U posljednjih 10 godina priznato 10 novih proizvođačkih organizacija, <https://www.agrobiz.hr/agrovijesti/u-posljednje-dvije-godine-priznato-10-novih-proizvo-ackih-organizacija-10868> (25.6.2019.)
11. Udružili se proizvođači voća, <https://www.index.hr/vijesti/clanak/Udruzili-se-proizvodaci-voca-Zadruga-Zagrebacki-vocnjaci-dobila-sluzbeni-status-proizvodacke-organizacije/791278.aspx> (24.6.2019.)
12. Udruživanje poljoprivrednika, <https://gospodarski.hr/uncategorized7udruzivanje-poljoprivrednika/>

13. Uredba o potporama proizvođačkim organizacijama u sektoru voća i povrća, NN 70/10, <http://www.propisi.hr/print.php?id=10362>
14. Za proizvođačke grupe i organizacije 25 milijuna kuna – natječaj otvoren do kraja veljače, <https://www.apprrr.hr/za-proizvodacke-grupe-i-organizacije-25-milijuna-kuna-natjecaj-otvoren-do-kraja-veljace/> (22.6.2019.)
15. 11 međimurskih mljekara udružilo se u proizvođačku organizaciju, <https://www.mnovine.hr/medimurje/11-medimurskih-mljekara-udruzilo-se-u-proizvodacku-organizaciju/> (22.6.2019.)
16. <https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/dodatni/437513.pdf> (24.6.2019.)